

1790, ofwel hij kwam om geen andere reden dan voor zijn genoegen en informeel, en dan meestal in gezelschap van zijn familie. Buiten de befaamde kermis, waarheen dan het uitstapje ging zoals in 1768, 1778 en 1783, trokken andere Rotterdamse bezienswaardigheden de prins aan: de aktiviteit op de Admiraliteitswerf, het stoomgemaal van Steven Hogendijk en de 'menagerie' van Anthony van Aken in Cool.

Bij een informeel bezoek werden de officiële eerbewijzen door de stad en het Admiraliteitscollege achterwege gelaten, zoals het optrekken van de burgerwacht, de saluutschoten, klokgelui en de audiënties. Het protokol leverde slechts één keer moeilijkheden op, in 1768 toen het pas gehuwde prinselijke bruidspaar verkoos een officieel bezoek te brengen aan het Admiraliteitscollege om daarna in de stad de kermis te gaan zien. Het paar was toen wel de gast van Gecommitteerde Raden van de Admiraliteit, maar niet van de stedelijke magistraat. Dat gaf aanleiding tot enige wrijving tussen beide instanties, omdat de Admiraliteit het stadsbestuur niet ter officiële ontvangst en maaltijd kon uitnodigen en anderzijds op de medewerking van burgemeesteren was aangewezen om de nodige maatregelen voor de ontvangst te kunnen treffen. De prins heeft de stadsregering, althans op dit punt, nooit meer in een dergelijke gevoelige positie gebracht.

Dat schijnt hij in een ander opzicht wel gedaan te hebben in 1785, toen de tegenstellingen tussen de hervormingsgezinde patriotten en hun tegenstanders in de Republiek en speciaal ook te Rotterdam, uitgesproken scherp waren geworden. Het mag nauwelijks toeval heten dat de prins, op terugreis uit Brabant, op 6 augustus in de stad aankwam, daags voor de verjaardag van zijn echtgenote. De prinselijke verjaardagen, 8 maart en 7 augustus waren altijd bij uitstek de gelegenheden voor demonstraties van fel oranjegezinde 'kleine luijden' en sedert de 'woeste vreugdebedrijven' van 8 maart 1783 heerste er tegen die dagen een gespannen sfeer in de stad, die de magistraat en de gegoede burgers, of zij patriotsgezind waren of niet, telkens met zorg vervulde. De aanwezigheid van de stadhouder in 1785 werd daarom officieel genegeerd; er was geen ontvangst door de magistraat 'om geene den minsten voet aan het oproerig volk in hun zorgelijke Eerbewijzingen te geven' ³⁾. In de ogen van zijn tegenstanders was de komst van de prins op dat moment niet minder dan een provokatie; voor